

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm IV. Qùod translationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

CAPITVLVM III.

Nisi.

possit speciali, ne procedat, aut formam procedendi eidem præscribere, argum. l. si hominem, 30. ff. mandati, & docui lib. 1. Th. mor. tr. 4. c. vlt. n. 7. prope finem.

2. Ex hac ipsa limitatione colligitur: Si delegatus specialis contra formam mandati procedat, quod Legatus se immiscere, & quæ acta sunt, rescindere possit: quia vt Barbatia hic notauit, col. 23. Legatus generalis iurisdictionem in negotio speciali habitualiter retinet, vt processum delegati, si contra formam mandati institutus sit, rescindere possit, aut irritum declarare, vt etiam ex hoc c. ducto argumento ex sensu contrario colligitur: Dicitur enim, quod Legatus processum delegati specialis, si secundum formam mandati institutus est, irritare non possit: Ergo poterit irritare, si contra formam mandati actum. Huc etiam pertinet, quod adiungitur, Legatum confirmare posse sententiam delegati, si rationabiliter lata est. Nam huiusmodi confirmatio saltem ad hoc inseruiet, vt eam de nullitate arguere non possit. Alioquin verò, cum auctoritatiuè & iudicialiter facta non sit, sed tantum approbationem, ac testimonium quoddam contineat, ideo firmitatem non tribuit, imò parum confert sententiæ, vt Innocent. hic notat.

4. Quærent hic DD. Vtrum delegatus specialis ad executionem sententiæ suæ Legatum generale compellere possit? Negat Gl. hic ver. confirmare valebit, & alij apud Ioann. Andr. in fine huius c. Nisi Legatus ibi sit etiam Ordinarius, vt in casu c. præced. Sed rectius affirmatur cum Imola n. 5. Abb. n. 5. Quia delegatus in causa sibi commissa Superior est omnibus alijs Ordinarijs, arg. c. sanè, 11. de offic. delegati. Quare ob hanc ipsam rationem delegatus specialis contra Legatum generale, iniuste impedire volentem, per censuras procedere potest, habita tamen ratione dignitatis, iuxta c. pastoralis, 28. de offic. delegati, & c. 2. eod. in 6. Et tradit Cardinal. Tuschus ver. Legatus, concl. 157. quod Iudex Conseruator contra Legatum natum, aut Legatum de Latere, iniuste impedire volentem, procedere possit.

Legatus Sedis Apostolicæ, quamuis à Latere sit, translationem Episcopi, sine speciali commissione ac mandato instituire non potest, cum sacrorum canonum statuta, & generalis Ecclesiæ consuetudo id fieri non permittat. De hac re dictum fuit in c. 1. & toto tit. de translat. Episc.

CAPITVLVM IV.

Quod translationem.

PARAPHRASIS.

Legatus Papæ à Latere, quamuis generalis legationis officium in Regno aliquo sibi commissum habeat, non potest tamen sine mandato speciali ea expedire, quæ Summo Pontifici in signum priuilegij, seu prærogatiuæ specialis reseruata sunt. Neque obstat, quod aliqua huiusmodi, propter longam consuetudinem specialiter committendi, Legati à Latere veluti iure suo expediant, vt cum percussores clericorum à canonis excommunicatione absoluant, non tamen hinc sequitur, quod etiam alia specialia, atque Pontifici reseruata exercere queant, v. g. Episcoporum dioceses vnire, aut diuidere, Primatem creare, & Episcopatus ei subijcere, &c.

SUMMARIUM.

1. *Quæ Principi specialiter reseruata sunt, ea per diuurnam seu immemorialis temporis possessionem cum bona fide suscipi possunt, modo persona absque priuilegio ac concessione capax sit possessionis.*
2. *Aduersus ea, quæ ad supremam Principis potestatem intrinsecè spectant, præscribi non potest.*
3. *Præscriptio non extenditur de casu ad casum, præsertim maioris præiudicij.*
4. *Potestas Legati & absolute, & secundum*

Rrrr

dum

*dum extensionem, aut restrictionem
pendet ex voluntate Papa.*

5. *Nulli, cuiuscunque dignitatis sit, credendum, si asserat, se cum mandatis Principis venire, nisi scriptis probauerit.*

DE casibus specialiter referuatis Sum. Pontifici dixi in cit. c. 1. de translat. Episcop. & lib. 1. Th. mor. tr. 4. c. 7. n. 22. cum Gl. hic ver. referuata, & plures legi possunt apud Hostiensem in Sum. huius tit. §. Quid pertinet. Durand. in speculo, de offic. legati, §. 6.

- NOTANDVM I. Quæ Principi specialiter referuata sunt, ea per diuturnam, seu immemorialis temporis possessionem cum bona fide vsucapi possunt. Ita sumitur etiam ex c. super quibusdam, 26. de ver. signif. vbi Gl. ait ver. non extat; Quod immemorialis consuetudo ius inducat, ideoque opus non sit titulum, seu concessionem allegare: cum ipsa talis immemorialis consuetudo priuilegiata sit, vt vim tituli habeat, argum. l. hoc iure, §. ductus, ff. de aqua quotid. & æstiuâ, & notat Imola hic n. 3. contra Gl. à multis ibi receptam in c. vn. ver. non obstante, de Cler. ægrot. in 6.

Sed limitari debet primò: Dummodò persona absque priuilegio ac concessione possidere possit; alioquin enim vsucapionem, præscriptionemque procedere impossibile est, argum. c. causam, 7. de præscript. Sic v. g. Legati à Latere, cum sint personæ Ecclesiasticæ, per diuturnam consuetudinem acquirere potuerunt potestatem absoluendi à censura canonis. Sed Reges, seu potestates laicæ talem facultatem nullo vnquam tempore præscribere possunt, cum eius capaces non sint; nisi ex commissione per Pontificiæ potestatis plenitudinem facta, vt docui lib. 1. Th. mor. tr. 5. p. 1. c. 3. n. 3. §. Controuersia.

- 2 Limitari debet secundò: Quod aduersus ea, quæ ad supremam Principis potestatem intrinsecè spectant, præscribi non potest, vt docui lib. 3. Th. mor. tr. 1. c. 8. n. 6. illat. 2. & exemplum affert hic Abb. n. 2. Quod nemmo Christianus villa consuetudine obtinere

possit, vt Papæ in spiritualibus subiectus non sit: quia ad intrinsecam Papalis potestatis à Christo profectam institutionem spectat, vt omnium fidelium supremus Ordinarius prefector sit.

NOTANDVM II. Præscriptio, cum sit stricti iuris, non extenditur de casu ad casum, præsertim maioris præiudicij. Vt in proposito: Ex eo, quod Legati de Latere vnus casum Pontifici referuatum, videl. absolutionem à canonis sententia, præscriperunt, inferri nõ potest, quod etiam alias, & alijs maiores causas Sedi Apostolicæ referuatas expedire possint. Ita notat hic Abb. n. 5. ex Bartol. in l. 1. ff. de itinere, actûque priuato.

Sed contra textum c. obijcit Abb. hic n. 4. Per actus merè voluntarios, seu gratuitos non introducitur præscriptio iuris, secundum receptam doctrinam Innocentij in c. cum Sutrina, n. 5. de causa possess. & propriet. & docui lib. 3. Th. mor. tr. 1. c. 8. n. 8. Ergo ex eo, quod Papa Legatis Cardinalibus ex gratia speciali frequenter concesserit facultatem absoluendi à censura canonis, non potuit hoc ius absolutionis generatim introduci. Resp. Rectè ostenditur hac obiectione, quod præcisè ex repetitis concessionibus gratuitis non potuerit introduci ius consuetudinis: Veruntamen, si Princeps Legatis à se missis plerumque facultatem aliquam concesserat, præsumptio esse solet, quod contentus sit, vt etiam alij, qui cum simili dignitate destinantur, tali facultate gaudeant. Quod si Princeps id fieri sciat, & non prohibeat, censetur tacitè consentire, vt temporis diuturni præscriptione opus non sit. Sin verò nesciat, ideoque nec consentiat, tum præsumptio illa conducit ad bonam fidem ingerendam, cum qua, concurrente temporis diuturnitate, vsucapio absoluetur, iuxta ea quæ dixi lib. 1. Theol. moral. tr. 4. c. vit. n. 10. & 11.

Veruntamen per eiusmodi longam consuetudinem, tanquam titulum præsumptum plus non acquiritur Legatis, quam ipsis acquireretur per titulum expressum, seu priuilegij concessionem; videl. vt nihilominus talis facultas absoluendi ipsis non min-

nis, quam alia gratia sine iniuria auferri possint, iuxta ea quae dixi in c. Venerabili, 37. prope finem, de offic. iud. delegati.

4. Ex dictis infertur, quod potestas Legati & absolute, & secundum extensionem aut restrictionem pendeat ex voluntate Papae legantis, ad eum ferme modum, sicuti potestas Vicarij generalis pendet a voluntate constituentis, piscopi. Qua de re scribit. Guilielm. Durandus in Speculo lib. 1. p. 1. de offic. Legati, §. 4. n. 4. In primis, si Legatus in prouinciam veniat, potestatis seu Legationis literas & mandatum Apostolicum exigere possit, argum. c. Ego N. 4. vers. Legatum, de iureiur. & l. vn. C. de mandatis Principum, ubi dicitur, quod nemini, quacunque dignitate fulgeat, credendum sit, si asserat se cum mandatis Principis venire, nisi scriptis probauerit. Cum enim Romana Ecclesia nullam legationem suscipiat, nisi exhibitis literis signatis, c. vlt. d. 97. ideo neque alij Legatos Romanos absque literis suscipere cogunt: Quod enim quisque iuris in alios statuit, eodem ipse vti debet. l. 1. ff. Quod quisque iuris &c. & c. cum omnes, 6. de Constitut. Quamobrem solent Apostolicae Sedis Legati, cum primum in Prouinciam venerint, legationis suae literas publicare, ne quisquam ignorantiam praetendere possit, argum. c. 1. de postul. Praelator. Et Couar. in pract. qq. c. 35. n. 4. testatur in Hispaniae & Galliae regnis nullum Apostolicum Legatum suscipi, nisi prius literas Regio Senatui exhibuerit, idque improbari nulla ratione posse, ait Molina tr. 5. de iur. disp. 9. n. 4. Licet aliter sentire videatur Azor tom. 2. lib. 5. c. 27. q. 8. Id vero fatentur hic Canonistae communiter, & in c. quod super, 7. de Fide instrum. ubi Abb. n. 5. Felin. n. 8. quod propter excellentiam & auctoritatem personae, si Ecclesiae Romanae Cardinalis vel alius notus ac minimè suspectus legationis officium sibi commissum asseueret, ei credi possit, imò interdum ex aequitatis decore credi debeat, argum. cit. c. vlt. saltem quoad ea, quae in generali officio Legati continentur, non ita verò quoad ea, quae specialem commissionem requirunt, & praedicialia esse

possunt; horum enim fidem per literas authenticas Legatus facere deberet, vti etiam docui lib. 1. Th. mor. tr. 4. c. 7. n. 22. Quare admonet Durandus cit. loco, & Petr. Andr. Gambarus de auctor. Legati de Latere lib. 1. §. Ingressus verò, vt qui à Legato à Latere dispensationem aliquam (v. g. super impimento matrim. in secundo gradu consanguinitatis aut affinitatis impetrant) talem potestatem Legato commissam ex literis eius publica Notarij manu transcribi curent: Quamuis ipsemet Durandus moneat, haec raro obseruari, & fidem facile haberi Apostolicis Legatis.

CAPITVLVM V.

Licet.

PARAPHRASIS.

Canonici Tranenses in Episcopum elegerant Guilielmum Fratrem Abbatis Cassanensis: Eam electionem Legatus Apostolicus examinavit, atque examinationem ad Pontificem transmisit: Sed postea nouum super eadem electione examen instituere ausus est. Quo intellecto Innocent. III. rescripsit, posterius examen irritum esse, & inane: quia Legatus super causa electionis, posteaquam ad Sedem Apostolicam transmisit, iurisdictionem nullam habuit.

SUMMARIUM.

1. Legatus super electione Episcopi potest examen instituere; imò Legatus à Latere, vel qui cum potestate à Latere missus est, potest Episcoporum electionem, & aliorum Praelatorum immediatè Sedis Apostolicae subiectorum confirmare.
2. Aliàs examen & informationem ad Sedem Apostolicam mittere debet, & ex eo tempore Iudex esse desinit, neque amplius se immiscere debet.

NOTANDVM I. Apostolicae Sedis Legatus super electionis Episcopi examē
Rrrr 2. initi-